

'Mad Men' møder 'Far til fire'

Ny tv-serie om den legendariske danske piratradio Radio Mercur, der får premiere på TV 2 Charlie i aften, er godt gammeldags underholdende.

TV-SERIE

Mercur. Koncept: Søren Frellesen og Jesper Malmose. Koncepterende instruktør: Charlotte Sachs Gantzler. Med bl.a. Stephania Portalvo, Peter Gantzler, Ken Vedsgaard, Andreas Jessen, Jon Lange, Rasmus Botof, Neel Rønhoft og Jesper Lohmann. Første afsnit sendes i aften på TV 2 Charlie.

Aret er 1958. Den sorte rhythm'n'blues-musiker Chuck Berry har netop udsendt en singleplade 'Johnny B. Goode' med sangen om samme, rockmusikens genesisfortælling om den fattige dreng, der hverken skrev eller regnede videre godt, men som

forstod at traktere en guitar, så folk faldt i svine.

Musikken strømmer ud af højttalerne i rummet, hvor stud.jur. Flemming Vestergaard og kæresten Gitte sidder og forsøger at forstå lovgivningens ord og ånd. Sangen kommer til de to fra Radio Luxembourg, som de modtager via en antenne bygget af Flemmings kammerat Richard, der er cykelhandler og har umådelig teknisk snilde. Og denne anordning er nødvendig, fordi den danske Statsradiofonii ikke sender den musik, ungdommen lytter til. Åbner man for P1 eller P2, kan man godt skyde en hvid pind efter Tommy Steeles 'Singin' the Blues' eller for den sags skyld Little Richards programmatisk 'Wop bop a loo bop a lop bam booms', der indleder hitet 'Tutti Frutti'. I stedet kan man nyde en strykekvartet af Johannes Brahms, måske lydligt introduceret af en af Statsradiofoniiens vidende medar-

bedjere, hvis ikke æteren var fyldt med smægtende toner af Frédéric Chopin.

Det er udgangspunktet for serien om de danske monopolbrydere og radio-pionerer i tv-serien 'Mercur'. For godt nok læser Flemming Vestergaard jura på uni, men han er vild med musik og drømmer om en hitliste ligesom dem, man har i Amerika, hvor det frie markeds lov styrer musikudbudet, og hvor kommercielle radiostationer tæppebomber lytterne med Elvis Presley, Fats Domino, Pat Boone, Bill Haley og The Comets samt labanen Jerry Lee Lewis.

I anledning af sin fødselsdag slår han et smut forbi den lokale pladebutik, der har ophørsudsalg, og som indehaves af den entreprenante, men flagerende rigmandsøn Jan Irsinger.

De faldet i snak, deler en flaske chablis, som man nu gør i de kredse, og inden Flemming tøffer besoffen hjem til sin vendte familie og fødselsdagsmiddag, er de blevet enige om at lave en radiostation, der kan udfordre den dødsyge Statsradiofonii og dens glædeløse fin-kultur, der ud over centraleuropæisk kompositionsmusik omfatter foredrag

“Der er ikke så meget pjat, ikke så mange stilistiske finurligheder

kene på Rosenørns Allé på Frederiksberg i København. Resten er mediehistorie, men sjovt nok aldrig fortalt ordentligt som tv-serie før nu.

SØREN FRELLESEN OG Jesper Malmose tager udgangspunkt i Henrik Nørsgaards bog 'Pirater i æteren'. Men de funker den op med en håndfuld fiktive personer, så det tydeliggøres, at det altså handler om folkelighed over for myndigheds kultur- og undertrykkelse, om massekulturens kamp mod fin-kulturen og ikke mindst ungdommens kamp for retten til selv at bestemme, hvad de vil lytte til i radioen.

Det er egentlig pudsigt. For set i bakspejlet må massekulturen siges at have vundet massivt, men ved kampens start i

om voksdag og farvands-oversigten. Via et smuthul i lov om radiospredning fra 1926 lykkes det at etablere et ikke umiddelbart juridisk angribeligt modstykke til fol-

slutningen af 1950'erne var oddsene absolut i den klassiske musik og skønlitteraturens favor. Der er ikke så meget pjat, ikke så mange stilistiske finurligheder i hverken fortællede eller produktions-design.

Replikkerne er relativt mundrette, non-sensens uden dyrkelse af det kitschede, og såvel kulisser som kostumer minder påfaldende om, hvad vi i forvejen kender fra datidens danske film, bare lidt flot-

re, sådan et sted mellem 'Mad Men' og 'Far til fire'. Det er TV 2 Charlies første store fiktionserie, blandt andet finansieret via public service-puljen, og det klæder kanalen at lave noget, hvor Michael Meyerheim ikke er med (selv om vi rigtig godt kan lide Michael, det er slet ikke det).

For at det hele ikke skal blive for kedeligt, har man sat en række konfliktpåkløber i søen, så historien om piratradio mod bureaukrater ikke skal bære hele læsset.

Den jurastuderende Flemming må nok imødesee bøv med såvel kæreste som angstlignende foreldre. Ivrigt Jan Irsinger er homoseksuel, og det var som bekendt ikke noget, man flagede med dengang. Radiostationens kontortriste

RADIOHISTORIE. Andreas Jessen (tv), Jon Lange og Neel Rønhoft spiller hovedrollerne i TV2 Charlies første dramaserie. Serien handler om Radio Mercur, der brød monopol og begyndte at sende radio med rock, pop og reklamer. Foto: Christian Geisnæs/TV 2

faktotum Anne-Marie er oppe imod patriarkatet og dertil enlig mor til dreng, og Mercur annoncerchef, Schiøler Mortensen, bærer omkring på et middelstort alkoholproblem og et iltert temperament, der nok skal skabe problemer.

DET ER EN fortælling om de gode gamle dage foralt på en gammeldags, men effektiv og elementært underholdende facon. Skuespillerne overgør hverken diktion eller gestik. Vi er sted sådan midt imellem 'Kroniken' og 'Familien Gregersen'. Hyggeligt og trygt tv-drama.

HENRIK PALLE
henrik.palle@pol.dk

Så til søs: Dengang der var pirater i radioen

Danmark var et foregangsland, hvad angår piratradio, men fænomenet bredte sig ret hurtigt og blev en torn i øjet på monopolistiske mediepolikere i 60'erne.

HENRIK PALLE

Danmarks Radio blev oprettet i 1925. Statsradiofonii, som det dengang hed, skulle på forsøgsbasis sende diverse former for indhold ud i æteren. Og det gav man sig selv monopol på at gøre.

Da radioen blev permanent et lille års tid efter, blev også monopolstatfastet i lov om radiospredning. Loven indeholder også grundskitsen til det, der senere blev licensoprævning. Det var ganske

enkelt forbudt for alle andre end Statsradiofonii at transmittere noget som helst i æteren, undtagen radioamatører, der havde tilladelse til at udveksle teknikaliteter via kortbølge.

Forbilledet var Storbritanniens tre år ældre BBC, verdens første public service-medie. Fjendebilledet var lovlovs tilstande som i USA, hvor alskens galaner, værre folk og galgenfigle havde lavet et godt klondike af den ny tids medie.

Men i 1958 fik den unge Peer Jensen ideen til at lave en radiostation, der blev finansieret af reklamer, og som skulle sende tidens populære musik. Han allierede sig med en rigmand, sølvgrösserer Ib Fogh, og sammen etablerede de to Radio Mercur, der sendte fra skibet 'Cheetah' i den internationale del af Øresund. Forskellige lovgivningsmæssige lakuner gjorde det muligt, og 2. august 1958 gik Radio Mercur i luften med en sendeflade, der indeholdt musik i stridige strømme og udsendelser, hvor tonen var lidt friskere end hos det statslige monopol. Der var en

MONOPOLBRUD. Radio Mercur sendte fra skibet 'Cheetah' i den internationale del af Øresund for at omgå statsens monopol. Foto: Jacob Maarbjerg

top-10-liste efter amerikansk forbillede, så ungdommen kunne lytte til de mest populære plader, der var programmer om tøjmode og satire, lytterne kunne høre Bjarne Rostvold causere om moderne

jazz eller lytte til Pedro Bikers blide baryton, når han spillede de nyeste hits. Og det gik rigtig godt. Den danske befolkning tog den ny radio til sig, hvilket vakte stor bekymring i Danmarks Radio. Ikke mindst, da en undersøgelse afslørede, at piraten i Øresund havde flere lyttere end det nu brudte monopol.

Fænomenet greb om sig, og der opstod også piratradio andre europæiske lande, Sverige, Holland og ikke mindst England fik deres egne radiopirater, som sendte fra skibe uden for landegrænserne.

Det engelske piratradiovesen er skildret humoristisk i Richard Curtis' film 'The Boat That Rocked', der i fiktioniseret form fortæller om den kamp, den britiske regering kæmpede for at få lukket de oprigtige piratstationer og deres transmission af subversiv beatmusik.

I Danmark blev det til fire år med Radio Mercur. Det hele fik en relativt brat ende, da Folketinget i 1962 vedtog den såkaldte lex Mercur, der simpelthen forbød medvir-

ken til udsendelser i Radio Mercur. Lukningen blev en realitet få måneder senere. Man forsøgte sig nogen tid efter på ny, men de danske myndigheder sendte så en politistyrke på vandet for at tage kontrol over skibet og konfiskere sendeudstyret. Efterfølgende forsøgte man også at få dømt folkene bag, herunder spekulanten Alex Brask Thomsen, der via sin nyoprettede Erhvervsbanken var med til at finansiere entreprenen fra begyndelsen.

Kulturelt var det imidlertid lykkedes Radio Mercur at give DR nogle gevaldige ridser i lakken, så man var nødt til at give efter for tidens og ungdommens krav om anden musik end den klassiske. Året efter lukningen begyndte man at sende på en tredje FM-frekvens under navnet P3. Og da en ung spovogvsbegjæstret gymnasieelev fra Frederiksberg henvendte sig og tilbød at spille musik for de unge 'Efter skoletid', ansatte man ham. Han hed Jørgen de Mylius. Men det er en anden radiohistorie.

henrik.palle@pol.dk